

Łucziewicz, Piotr / Niezabitowska-Wiśniewska, Barbara

"The Next Generation - Traditionen und Perspektiven der archäologischen Kaiserzeitforschung in Deutschland und Polen" : niemiecko-polska konferencja naukowa na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie

Archeologia Polski Środkowowschodniej 10, 362-363

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Piotr Łuczkiwicz, Barbara Niezabitowska-Wiśniewska

*The Next Generation – Traditionen und Perspektiven der archäologischen
Kaiserzeitforschung in Deutschland und Polen.*

Niemiecko-polska konferencja naukowa na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie

W dniach 6-8 lipca 2007 r. w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Humboldta w Berlinie odbyła się niemiecko-polska konferencja naukowa *The Next Generation – Traditionen und Perspektiven der archäologischen Kaiserzeitforschung in Deutschland und Polen*. Głównym organizatorem ze strony niemieckiej był dr hab. Jörg Kleemann, pracujący również w Instytucie Archeologii UMCS w Lublinie. Współorganizatorem konferencji był Instytut Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego, a koordynatorem dr Bartosz Kontny z tegoż ośrodka.

Celem spotkania było omówienie dotychczasowej współpracy pomiędzy młodym pokoleniem niemieckich i polskich archeologów zajmujących się problematyką okresu rzymskiego i wędrówek ludów. Podjęto także próbę wytyczenia nowych kierunków wzajemnej współpracy. Zaprezentowano wyniki najnowszych badań prowadzonych przez obydwie strony oraz wiele nowych, często spektakularnych materiałów. W zamierzeniach organizatorów miało to być – w zależności od rezonansu – pierwsze tego typu spotkanie, którego kontynuację przewidziano w kolejnych latach w różnych ośrodkach archeologicznych. Konferencja spotkała się z dużym zainteresowaniem w środowisku archeologicznym. Uczestniczyło w niej około trzydziestu osób, w tym studenci z Uniwersytetu Humbolta w Berlinie.

Spektrum poruszanych tematów było znacznie szersze od sformułowanego tytułu konferencji i w efekcie obejmowało okres od początków młodszej epoki przedrzymskiej aż po okres wędrówek ludów.

W grupie referatów dotyczących młodszej epoki przedrzymskiej, dr Maciej Karwowski z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego omówił prowadzone przez siebie od lat badania celtyckiej osady obronnej w Oberleiserberg w dolnej Austrii. Dr Tomasz Bochnak z tego samego ośrodka przed-

stawił niepublikowane militaria z młodszej epoki przedrzymskiej, pochodzące z archiwum prof. Józefa Kostrzewskiego. Mgr Przemysław Dulęba z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego odniósł się do zagadnień chronologii i dyspersji mieczy celtyckich z odciskami stempli. Pewien niedosyt pozostawiła jednak kwestia zbyt pobieżnego omówienia problematyki interpretacji samych stempli. Bardzo obszerne wystąpienie mgr Michała Grygla (Instytut Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego) poświęcone było stanowi badań nad początkami młodszej epoki przedrzymskiej na ziemiach polskich. Autor przedstawił tutaj nowe – i mocno dyskusyjne – spojrzenie na kwestie chronologii i interpretacji kulturowej wielu materiałów, traktowanych w tradycyjnym ujęciu jako wyznaczniki najwcześniejszego horyzontu kultury przeworskiej.

Kolejna grupa wystąpień obejmowała okres od schyłku okresu lateńskiego po wczesny okres rzymski. Mgr René Bräunig (Berlin) zaprezentował bardzo interesujące materiały z cmentarzyska w Niemegk w Brandenburgii. Przedmiotem wystąpienia mgr. Kai Schirmer'a (również z Berlina) były natomiast badania na osadzie w Berlin-Biesdorf. Mgr Björn Raucha z berlińskiego uniwersytetu omówił sytuację kulturową na Pomorzu Przednim (Vorpommern) na przełomie młodszej epoki przedrzymskiej i okresu rzymskiego. Olbrzymi napływ nowych materiałów, związany z licznymi wielkopłaszczyznowymi badaniami inwestycyjnymi wydaje się tworzyć tam nowe perspektywy poznawcze.

Mgr Niels Stadje (Uniwersytet Humboldta, Berlin) przedstawił zaawansowane studia technologiczne nad ceramiką kultury przeworskiej. Podstawą jego rozważań były dwa stanowiska osadowe z terenów Lubelszczyzny: Tarkawica, pow. lubartowski (z badań mgr. Marcina Juścińskiego z Instytutu Archeologii UMCS)

oraz Nieszawa Kolonia, pow. opolski (badania mgr Marty Stasiak-Cyran z Muzeum Lubelskiego w Lublinie). Dr B. Kontny szczegółowo porównał informacje o uzbrojeniu Gotów wynikające z przekazu Tacyty ze stanem wiedzy uzyskanym na podstawie źródeł archeologicznych.

Dr Heino Neumeyer z Muzeum Prahistorycznego w Berlinie (Museum für Vor- und Frühgeschichte) omówił na przykładzie swej macierzystej placówki dotychczasowe wyniki i przyszłe perspektywy wspólnych niemiecko-polskich badań nad okresem rzymskim, przede wszystkim w kontekście znajdujących się tam materiałów i archiwaliów dotyczących przedwojennych badań w dawnych Prusach Wschodnich. Prof. dr hab. Michael Meyer podówczas pracujący w Brandenburskim Urzędzie Ochrony Zabytków zaprezentował w swym wystąpieniu spojrzenie na badania osadnicze dla okresu rzymskiego z perspektywy służby konserwatorskiej.

Następna grupa referatów koncentrowała się na problematyce środkowego i późnego okresu rzymskiego oraz okresu wędrówek ludów. Dr Adam Cieśliński (Instytut Archeologii UW), niejako w nawiązaniu do wystąpienia H. Neumeyera, zaprezentował nieznane dotychczas niemieckie archiwalia odnośnie kilku stanowisk kultury wielbarskiej w północno-wschodniej Polsce. Dr Rene Heidemann z Flensburga podzielił się swymi uwagami na temat kontaktów ludności Bornholmu z innymi kręgami kulturowymi i etnicznymi, widocznych w wielu inwentarzach grobowych. Mgr Lothar Schulte (Göttingen) omówił najnowszy stan badań nad fibulami typu Thorsberg (A.VII). Obszerne referat mgr Joanny Zagórskiej-Telegi z Instytutu Archeologii UJ poświęcony był w całości analizie obrządku pogrzebowego w późnym okresie rzymskim w południowej Polsce. Podstawę rozważań autorki stanowiły przede wszystkim materiały z wieloletnich badań na olbrzymim cmentarzysku w Jakuszowicach. Dr Agnieszka Urbaniak (Instytut Archeologii Uniwer-

sytetu Łódzkiego) przedstawiła krytyczne spojrzenie na rzekomą kontynuację między późnym okresem rzymskim a najstarszymi materiałami słowiańskimi na ziemiach polskich.

W tym omawianym powyżej bloku tematycznym mieściły się także wystąpienia lubelskiego ośrodka, reprezentowanego na konferencji przez prof. dr hab. Andrzeja Kokowskiego, dr. P. Łuczkiwicza oraz mgr B. Niezabitowską-Wiśniewską. P. Łuczkiwicz skoncentrował się w swym referacie na materiałach pochodzących z badanego przez niego, bardzo interesującego stanowiska w Spiczynie koło Lublina. Analizowane zabytki, datowane na schyłek okresu rzymskiego oraz (w większości) na okres wędrówek ludów, w swym kontekście wymykają się wszelkim próbom klasyfikacji etnokułturowej w ramach dotychczas wypracowanych schematów. B. Niezabitowska-Wiśniewska przedstawiła natomiast nowe spojrzenie na późny okres rzymski i okres wędrówek ludów na Lubelszczyźnie na podstawie najnowszych odkryć, w tym głównie badanego przez nią stanowiska w Ulowie koło Tomaszowa Lubelskiego. Zwróciła również uwagę na odnotowywany w ostatnich latach znaczny przyrost tak datowanych materiałów, w większości pochodzących niestety z nielegalnych poszukiwań z wykorzystaniem wykrywaczy metali.

Konferencja w Berlinie była okazją do wymiany poglądów i doświadczeń młodego pokolenia polskich i niemieckich archeologów. Zaprezentowanie wyników najnowszych badań dało obiecujący początek szerszej współpracy młodszego środowiska polskich i niemieckich badaczy. Oddźwięk konferencji i waga poruszanych na niej tematów wskazują na to, że zgodnie z założeniami organizatorów spotkania te będą kontynuowane w kolejnych latach. Materiały zaprezentowane na konferencji w Berlinie zostaną wkrótce opublikowane, co w przyszłości zapewne zaowocuje jeszcze większym zainteresowaniem zarówno ze strony niemieckiej, jak i polskiej.

*Mgr Barbara Niezabitowska-Wiśniewska
Dr Piotr Łuczkiwicz
Instytut Archeologii UMCS w Lublinie
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4
20-031 Lublin
baica@poczta.onet.pl
piotr_luczkiwicz@hotmail.com*